

Domagoj Vidović *Metkovski prezimenski mozaik*

Metković: Gradsko kulturno središte Metković, 2014., 233 str.

Godine 2014. Gradsko kulturno središte Metković objavilo je knjigu *Metkovski prezimenski mozaik* Domagoja Vidovića. Knjiga je to složena od članaka o metkovskim prezimenima koje je autor objavljivao u *Metkovskome vjesniku* od 2008. do 2013. te u *Vrutku* i *Glasi Hutova*. Nastavljajući tradiciju hrvatskih onomastičara da široj javnosti približi, u prvome redu rezultate, a onda i metodologiju vlastitih onomastičkih istraživanja, Domagoj Vidović u člancima obrađuje više od 430 prezimena. Poštujući pravilo da se o drugome može govoriti i što reći tek kad se dobro upozna sebe, autor se u ovoj knjizi bavi sobom, odnosno svojim prvim zavičajem – Neretvanskom krajinom, uspoređujući ga gdjekad sa svojim drugim prvim zavičajem – Bračem. Znamo li da je Domagoj Vidović dobitnik Godišnje nagrade za popularizaciju i promidžbu znanosti u području humanističkih znanosti za 2014. godinu, s pravom možemo zaključiti da je ova knjiga, naravno i članci na temelju kojih je napisana, bila veoma važan razlog zasluženom dodjeljivanju te ugledne nagrade.

Knjiga *Metkovski prezimenski mozaik* ima 233 stranice. Sastoji se od sljedećih poglavlja: *Predgovor* (str. 5), *Jure i Đure – koji je naš, a koji vaš* (7–10), *Metkovska prezimena u brojkama* (11–18), *Jeramaz i Crnčević – prezimena bratska* (19–22), *Lipa -ajo roda moga: Veraja i Talajić – dva „endemska” neretvanska prezimena* (23–27), *Od starih Metkovića do Nikice Medaka Mede (I. dio)* (28–32), *Od starih Metkovića do Nikice Medaka Mede (II. dio): „Medna” prezimena Medak, Medić i Medar* (33–36), *Jelčić, Barišić, Gabrić i Pače* (37–41), *Stariji pravoslavni rodovi u Metkoviću* (42–46), *Ljetni đir – veze između Brača i Metkovića* (47–50), *Metkovski BMW: Bulum, Matić, VidoVić* (51–55), *Bebić, Gluščević, Jelaš i Puljan* (56–60), *Čovječe, ne ljuti se ili što znače metkovska prezimena* (61–73), *(Ob)radujte se, narodi: Obradović, Martinović, Domazet i Bošković* (74–79), *Od fra Luke, preko popa Luke, do Vlatka Menixa i nazad* (80–84), *Od fatalne Bebićke do Mršanova vina: Hajný, Perleta, Brečić i Kuran* (85–89), *Je li da Milan nije u Italiji – Milan, Noglica, Bjeliš i Baće* (90–94), *Priče iz davnine: Matić, Magzan, Bilan i Dominiković* (95–99), *Bukvić, Kljusurić, Jurković i još malo o Magzanima* (100–104), *Od Srijeteža do Atene: Mustapić, Ilić i Ivanković* (105–109), *Jerković i Kiridžija* (110–114), *Prezimena sela Dubravica* (115–124), *Ljetu je kraj* (125–129), *Od Raič-arambaše do Pere Brice i Slavka Goluže* (130–134), *Batinović i Vrnoga* (135–139), *Krstičević i Tošić* (140–144), *Komazin i Kaleb* (145–149), *Puljević i Grmoja* (150–154), *Od Crne Gore do Neretve* (155–159), *Borovci, Primorci i Dalma-*

tini (160–164), *Malo o rodu Mustapić* (165–167), *Adio, ljeto* (168–172), *Pavlovići i rodovi nastali od njih* (173–177), *Sto Vica Pavlovića* (178–182), *Sveti Jure, riješi me lekture* (183–187), *Šjor Jozo navija za Lecce – Marević, Sočivica i Vasilj* (188–192), *O napretku u medicini i fizici ili od Hajvaza do Vekića* (193–197), *Panonski mornari i majstori šijači – Deaci i Nikolići* (198–202), *Slivno slavi 730. rođendan!* (203–204), *Malo stvorenja za mnogo sporenja* (205–210), *Metković s Drinu i Savu* (211–215), *I otpusti nama duge naše* (216–220), *I otpusti nama duge naše (2. dio)* (211–226). Na kraju je knjige izrazito korisno i pedantno složeno *Kazalo prezimena* (227–233).

Sami naslovi poglavlja otkrivaju da je riječ o popularno-znanstvenim prilozi-ma, a čitanjem se potvrđuje da je u cijeloj knjizi ušćuvana stilaska ravnoteža među književnoumjetničkim i znanstvenim stilom te zacrtana trodijelna struktura člana-ka: »u početku malo o sebi i svemu što se događalo, pa u sredini koliko je mo- guće ozbiljno da bismo na kraju članak začinili opet nečim ležernim«. To su raz- lozi zbog kojih su „neretvanski” tekstovi Domagoja Vidovića privlačni čitatelji- ma različatih obrazovnih profila i razina, a rado ih čitaju i oni koji s Neretvom ne- maju nikakva doticaja. Ovom knjigom autor pomaže prosječnomu zainteresira- nom nositelju kojega od istraživanih prezimena naučiti osnovno o podrijetlu pre- zimena, migracijama ljudi koji su ga nosili, odnosima s drugim prezimenima i no- siteljima drugih prezimena, ležerno iznoseći složene jezične, povijesne ili demo- grafske činjenice. Cijelom knjigom upravlja Huizingin *homo ludens*, koji pedant- ne i štire bilješke iz različatih matica pretvara u živ razgovor autora i čitatelja s kojim se razgovara, s kojim se igra.

U poglavlju *Jure i Đure – koji je naš, a koji vaš* autor pokazuje da su osobna imena *Juraj* i *Đurađ*, kao inačice grčkoga imena *Geórgios*, rano potvrđena »na našim prostorima«, kako bi autor rekao. Već u tome poglavlju pokazuje koliko je mukotrpan istraživačev put koji dovodi do zaključka da su oba imena „naša”: va- lja poznavati povijest, povijest jezika, dijalektologiju, tragati u maticama te u starim tekstovima tražiti potvrde koje će dovesti do dobrog tumačenja. Povezati uz *Jurja* i *Đuru*, *Zoru* i *Džoru* može se samo nakon mnogo traganja, kritičkim čita- njem starih zapisa i tekstova. Da bi se, recimo, doznalo išta o imenu *Kalođurađ*, valjalo je zaviriti u *Spomenike srpske*, gdje je listina napisana 4. travnja 1454. go- dine u Kotoru: »...i Kalođurađ Đurašević iz Crvnice od sebe i od svojijeh sinova od druge strane, za koji neugođaj rečeni uguman i kaluđeri za sebe i za ime reče- noga monastira pitahu prema i suprotiva Kalođurđu Đuraševiću iz Crvnice više rečenomu i njegovu dijeci, jere da rečeni Kalođurađ i njegovu sinove nezaduožno, suprotiva razlogu od pravde držahu jedan mlin rečene crkve i monastira, koji jest u Crvnicu na mjesto, zove se Orahovo, koji jest svrhu zemlje i vode rečene crkve ali monastira, koji mlin jest...«.

Poglavljem *Metkovska prezimena u brojkama*, na temelju analize brojnosti metkovskih prezimena od 1948. do 2001., pokazuje promjene u sastavu i brojnosti nositelja metkovskih prezimena, znatnijemu rastu broja doseljeničkih hercegovačkih prezimena ali i o rastu dvorječnih prezimena »što svjedoči o sve većoj želji Metkovki da zadrže djevojačka prezimena (npr. Čigrovski Kljusurić, Glušćević Kozina, Jurišin Bjeliš, Nuić Vučković, Vuica Glaviškić itd.)«.

Jedno od najstarijih zapisanih imena u metkovskoj matici krštenih jest prezime *Jeramaz*, a prema upisu se vidi da je nadimačkoga postanja – zapisan je *Miho Crnčević* zvani *Jaramaz*, doseljen iz Vidonja u Metkoviće. Nasljednici dotičnoga *Mihe* pisali su se i kao *Crnčevići* i kao *Jaramazovići*. O tim prezimenima bratskim D. Vidović piše u poglavlju *Jeramaz i Crnčević – prezimena bratska*. Nadimak *Jaramaz* dolazi iz turskoga *yaramak* 'vrijediti, valjati'. Ovdje valja istaći da je *yaramak* dalo *yaramaz* 'nevrijednik, nevaljalac', a taj su nadimak prema predaji *Crnčevićima* nadjenuli Turci.

U poglavlju *Lipa -ajo roda moga: Veraja i Talajić dva „endemska” neretvanska prezimena* autor se bavi dvama prezimenima koja su svojim jezičnim izrazom i nositeljima vezana isključivo uz neretvanski kraj, a tumači ih tako da prezime *Veraja* povezuje sa svetačkim imenom *Veronika* (*Vera* + *-aja* < lat. *Veronica*), a *Talajić* s osobnim imenom *Talaja* (< *Tale* < *Tadija* < grč. *Thaddaios*).

„Medna” prezimena tema su dvaju poglavlja: *Od starih Metkovića do Nikice Medaka Mede (I. dio)* te *Od starih Metkovića do Nikice Medaka Mede (II. dio)*: „Medna” prezimena *Medak*, *Medić* i *Medar*. Veoma zanimljive analize potkrijepljene brojnim potvrdama prinos su pregledu povijesti cijeloga kraja, uz brojne poveznice sa širim područjem s kojim je stanovništvo migracijski vezano (npr. Konavle). Ova su dva poglavlja ujedno i mali tečaj onomastike za širu publiku gdje autor precizno i jasno govori o motivaciji pojedinoga prezimena, o tvorbi prezimena od rodnoga imena ili prezimena u Dinaridima, razvoju prezimena od *Medakovića* do *Medaka*, o podrijetlu *Medića* i *Medara*.

U poglavlju *Jelčić, Barišić, Gabrić, Pače* autor se dotiče jednoga od najstarijih rodova neretvanskoga kraja: *Jel(i)čića*, koji su se kao predtursko bosansko plemstvo raselili iz Mostara po Hercegovini. Prvi zapis da su se doselili u Neretvansku krajinu nalazi se u zaostroškim maticama (bez naznake podrijetla) 1678. godine. „Braća po podrijetlu Jeličićima” jesu *Barišići* iz Vidonja za koje autor veli da su se iz neretvanskoga kraja doselili u vrlički, nakon čega ih se dio opet vratio uz Neretvu, što je donekle u suprotnosti s tvrdnjama *Barišića* koji govore da su rodom iz Vrlike. *Barišići* su rasprostranjeni širom Hrvatske, njihovo je prezime 30. po brojnosti, a nalaze se većinom u Slavoniji, Dalmatinskoj zagori te u većim gradovima. U ovome poglavlju obrađuju se i prezimena *Pače*, *Pačić* i *Gabrić* te se pokazuje da su se *Gabrići* prvo prezivali *Pače* ili *Pačić*. Za prezime *Pače* pretpostavlja da najvjerojatnije dolazi od svetačkoga imena *Pavao*, a za *Gabrić* od *Gabrijel*.

Prvi pravoslavni rodovi, koji se spominju još u osmanlijsko vrijeme, u neretvanskome su kraju *Knežići* i *Žarkovići*, a široj su javnosti s onomastičkoga stajališta moguće najzanimljivija *Bojbaša* i *Šukovez*, dva prezimena koja se nalaze samo u neretvanskome kraju, a ako su izvan toga kruga, potomci su neretvanskih. O tim i drugim prezimenima pravoslavnih rodova (npr. *Popovac*, *Arnaut*) autor piše u poglavlju *Stariji pravoslavni rodovi u Metkoviću*.

Poglavljem *Ljetni đir – veze između Brača i Metkovića* D. Vidović skočio je do rodnoga otoka svoje matere – do Brača. U tome poglavlju analizira bračka prezimena *Eterović*, *Štambuk*, *Jakšić*, *Dominis*, *Gospodnetić* i *Šćepanović*, nastavljajući povijesnu vezu Otoka i Neretvanske kneževine, vezu koja traje do današnjih dana.

U poglavljima *Metkovski BMW: Bulum, Matić, VidoVić te Bebić, Gluščević, Jelaš i Puljan* obrađuju se prezimena koja se najčešće povezuju uz Neretvansku krajinu: *Bulum*, *Matić*, *Vidović*, *Bebić*, *Gluščević*, *Jelaš* i *Puljan*. Neka više, neka manje. Od svih njih *Bulum* je najzanimljivije, a autor ga izvodi iz vlaške (balkanskoromanske) riječi *bulumac* ‘soha’. Prezime *Matić* izvodi iz *Mato* < *Matej*, a za prezime *Vidović* ne može ustvrditi potječe li od imena *Vidoslav*, a koje se povezuje s pretkršćanskim bogom *Svevidom*, ili pak sa svetačkim imenom *Vid*. Nositelji tih obaju prezimena u Metković su se doselili iz Vidonja. Za tumačenje motivacije nastanka prezimena *Bebić* autor se priklanja gledištu M. Nosića koji to prezime povezuje s rumunjskim antroponimnim korijenom **Beb-* i albanskom riječju *bebë* ‘zjenica’, za razliku od tumačenja P. Šimunovića koji prezime *Bebić* povezuje s imenicom *bebo* ‘malo muško dijete’. Prezime *Gluščević* nadimačkoga je postanja i povezuje se s apelativom *glušac* ‘gluha osoba’, a *Jelaš*, prema D. Vidoviću, potječe od ženskoga imena *Jela* (< *Jelena*). Prezime se *Puljko* vezuje uz staro osobno ime *Puljko*, a nositelji toga prezimena živjeli su u neretvanskome kraju i za vrijeme osmanlijske vladavine.

Poglavljje *Čovječe, ne ljuti se ili što znače metkovska prezimena* odudara od ostalih poglavlja po tome što donosi sustavan prikaz metkovskih prezimena ustrojen tako da se prvo donose prezimena nastala od osobnih imena, potom prezimena nadimačkoga postanja, slijede prezimena od naziva zanimanja, prezimena nastala od etnika i etnonima i na koncu prezimena nejasne ili nepoznate motivacije. Ovo je poglavljje polazište svakomu budućem proučavanju metkovskih, neretvanskih, hrvatskih općenito, prezimena. Svakako su zanimljivi pokušaji tumačenja dvaju „nejasnih” prezimena: *Čerlek* i *Komazin*, ali veoma je teško išta zaključiti dok ne postoji baza sufikasa čestih u nadimačkim tvorbama s pridruženim značenjima. Podrijetlu nositelja i prezimenu *Komazin* autor se vraća i u poglavlju *Komazin i Kalebi*. Prezime *Kaleb* izvodi se iz apelativa *kaleb* ‘galeb’, a potomci su *Ilića* iz zaseoka Zastinje u Pasičini, a koji su se doselili u Gradac 1607. godine.

U poglavlju (*Ob*)*radujte se, narodi: Obradović, Martinović, Domazet i Bošković* autor se bavi, kako kaže, „božićnim prezimenima”, *Obradović* i *Bošković*. Oba su ta prezimena motivirana osobnim imenima: *Obrad* i *Boško*. Prezime *Obradović* nekad su nosili i dobranjski *Domazeti*, a prezime je *Domazet* motivirano apelativom *domazet* ‘priženjenik’. Uz pedantno tumačenje migracijskih tijekomova nositelja navedenih prezimena, veoma je vrijedan prinos ovoga poglavlja tumačenje naglasnih varijanata prezimena *Obradović* i *Martinović*. Naime, u Zažablju se ta prezimena naglašuju *Òbradović – Màrtinović*, dok se u gradu Metkoviću naglašuju *Obrádović – Mártinović*, pri čemu se taj naglasak drži gradskim, gospodskim. Autor pokazuje da je upravo zažapski naglasak stariji i u skladu s hrvatskom naglasnom normom, dok je gradski metkovski naglasak češći u srpskim govorima.

Poglavlja *Od fra Luke, preko popa Luke, do Vlatka Menixa i nazad* i *Od fatalne Bebičke do Mršanova vina: Hajný, Perleta, Brečić i Kuran* donose tumačenje značenja i podrijetlo sljedećih prezimena: *Vladimir, Popović, Baćilo, Hajný, Perleta, Brečić* i *Kuran*. Među navedenima svakako će manje upućeni čitatelj ponajprije htjeti doznati ponešto o prezimenima *Baćilo, Hajný* i *Kuran*. Izrazitom lakoćom pisanja D. Vidović ovim dvama poglavljima dokazuje koliko je marljiv istraživač i veliki zaljubljenik u svoj kraj. To se pokazuje ne samo u literarnome dijelu teksta, to se vidi i iz znanstvenoga. Tumačeći prezime *Baćilo* dolazi do prezimena *Sprčić*, kako su se *Baćili* prije prezivali, te sve poentira tumačenjem da je *Baćilo* u vezi s imenicom *baća(k)* (< *baća, braco* ‘mali brat’), a *Sprčić* s imenicom *sprčko* ‘nespretnjaković’. Prezime *Hajný* češkoga je podrijetla i autor u tekstu donosi životni put njegovih nositelja u Hrvatskoj. Prezime *Kuran* dovodi se u vezu sa šaljivom riječju za dijete, a nositelji toga prezimena danas žive u Kobiljači (nekoć Dubravi).

U poglavlju *Je li da Milan nije u Italiji – Milan, Noglica, Bjeliš i Baće*, tumačeći prezimena iz naslova, Vidović se oslanja na povijesne podatke, rasvjetljujući tako predajna tumačenja pojedinih prezimena. Primjerice, za prezime *Baće* tvrdi se da je talijanskoga podrijetla, a Vidović za nositelje toga prezimena kaže da su se u Metković doselili najvjerojatnije iz susjedne istočne Hercegovine ili Dubrovačkoga primorja. Zanimljivo je autorovo tumačenje prezimena *Bjeliš*, za koje veli da je moglo nastati od dvočlanoga slavenskog imena *Bjeloslav*, ali ga se može povezati i s višeznačnim apelativom *bjeliš* ‘vrsta trave’ i ‘mlad ribe skobalj’, koje je puno Skadarsko jezero. Teško je vidjeti kako vrsta trave može motivirati čovjekov nadimak ili prezime, a kamoli mlad ribe skobalj. Možda bi se prezime *Bjeliš* moglo tumačiti drugačije, primjerice kakvim fizičkim obilježjem njegova nositelja, npr. plavokosošću, usp. kaštelansko prezime *Biliš-k-ov* (a i u Klisu se apelativ za čovjeka plave boje tjelesnih dlaka izvodi sličnim sufiksom, *-uš: biluš*). Dok ne postoji tvorbena baza hrvatskih prezimena, ne možemo znati je li se koje dvočlano slavensko ime skratilo s pomoću sufiksa *-iš* te je li se i zašto tkogod prozvaao

prema nazivu trave. Autor nam svojom knjigom upravo zacrtava put prema odgovorima na ta pitanja.

U poglavlju *Priče iz davnine: Matić, Magzan, Bilan i Dominiković* autor se ponovo vraća starim katoličkim metkovskim rodovima, a nastavlja u poglavlju *Bukvić, Kljusurić, Jurković i još malo o Magzanima*. U obama poglavljima autor pokazuje odlično poznavanje prošloga i sadašnjega stanja metkovskih prezimena, tijesnu vezu cijeloga neretvanskoga kraja, poglavito vezu Zažablja i Popova s Metkovićem. U drugome se poglavlju autor opet okreće akcentuaciji te upozorava na stariji akcent *Júrković, Stânković* iako se u Metkoviću čuje »mlađi i jezično nezanimljiviji lik *Júrković*«.

Razgranat rod u neretvanskome kraju – *Iliće, te Mustapiće i Ivankoviće* D. Vidović obrađuje u poglavlju *Od Srijeteža do Atene, Mustapić, Ilić i Ivanković*. Pokazuje supostojanje prezimena *Mustafić* i *Mustapić* u 18. stoljeću te da je prijašnje prezime *Mustapića* bilo *Đúrđević*. *Mustapića* se autor dotiče i u poglavlju *Malo o rodu Mustapić*.

Jerkoviće i *Kiridžije* obrađuje u tako naslovljenome poglavlju, a u *Prezimenima sela Dubravica* donosi iscrpan popis prezimena i broj nositelja pojedinoga prezimena s preciznim opaskama o migracijama njihovih nositelja. Govori se u tome poglavlju o *Merdžanima, Mijićima, Lozićima, Obšivaćima, Čolakovićima...*

Ljetu je kraj poglavlje je predaha od onomastike u kojemu se ogleda autorov književni dar i veliko poznavanje hrvatske dijalektologije. Moglo bi se reći da je ovo poglavlje ključ cijele knjige: imena, ljudi, Neretva i Brač, povijesti bez odraza koje – nema sadašnjosti. *Adio, ljetu* također nosi notu nužnosti i trajne melanholije.

U poglavljima *Od Raič-arambaše do Pere Brice i Slavka Goluže* te *Batinović i Vrnoga* autor tumači postanak i podrijetlo prezimena *Raič*, koje je, kao i *Rajčević*, nastalo od osobnoga imena *Rajko* (< *Radoslav*), a *Goluža* od *goluz* 'sladokusanj'. Prezime *Batinović* izvodi se iz apelativa *batina*, a *Vrnoga* je nadimačko prezime motivirano mjestom stanovanja nositelja prezimena, stanovali su *vrh noge* ('poviše polja').

U poglavljima *Krstičević i Tošić*, zatim *Puljević i Grmoja, Borovci, Primorci i Dalmatini, Šjor Jozo navija za Lecce – Marević, Sočivica i Vasilj* te *Panonski mornari i majstori šijači – Deaci i Nikolići* autor tumači rodove i postanak prezimena navedenih u samim naslovima. Svako od tih prezimena protumačeno je svojim migracijama, obiteljskim odnosima i poviješću te uz svako donosi onomastičko, dakle lingvističko, tumačenje motivacije i tvorbe.

U poglavljima *Pavlovići i rodovi nastali od njih* i *Sto Vica Pavlovića* D. Vidović okreće se prezimenu *Pâvlović* i rodovima koji su se u Neretvu u većemu dijele doseljavali iz istočne i zapadne Hercegovine. Autor pretpostavlja da je u Popo-

vu vjerojatno matica većine istočnohercegovačkih *Pavlovića*. Tri najstarije obitelji *Pavlovića* u Metković su se doselile iz Gabele, Gorice i Gradca.

Prezimenima *Hajvaz* i *Vekić* autor se bavi u poglavlju *O napretku u medicini i fizici ili od Hajvaza do Vekića*. Prezime *Hajvaz* izvodi se od turskoga apelativa *ayvaz* ‘sluga koji pomaže i čisti u kuhinji, kupuje namirnice i služi jelo’, a *ajvazi* su nekoć pomagali liječnicima na ratnim brodovima. Etimološki rječnici govore i da je apelativ *ayvaz* nastao od osobnoga imena armenskoga zarobljenika *Ivaza*. Samo prezime *Hajvaz* postalo je od obiteljskoga nadimka obitelji *Bogdanić* sa Zelenikovca kod Hutova. *Vekići* su pak u Metković stigli iz Kozičkih Poljica kod Vrgorca.

U poglavlju *Od Crne Gore do Neretve* problematizira se dolazak starijih metkovskih rodova iz Crne Gore u Neretvu, uz napomenu da su ti dolasci bili prije više stotina godina.

U poglavlju *Sveti Jure, riješi me lekture* autor se bavi prezimenom *Galović* te *Koljbabić* i *Vatović*, a u slavljeničkome *Slivno slavi 730. rođendan!* autor malom onomastičkom opaskom na prezime *Tolić* koje je postalo od imena *Tolislav* dolazi do teksta koji u latinskome prijepisu i prijevodu na hrvatski potvrđuje 730 godina spomena *Slivna*.

Malo stvorenja za mnogo sporenja zanimljivo je poglavlje u kojemu autor na duhovit način zahvaća različite teme iz hrvatske prošlosti (ali i sadašnjosti). Naravno, sve sa zgodama o prezimenima (npr. *Putica* ili *Arstić*). Ovo poglavlje pokazuje da je svaki dobar onomastičar ujedno i dobar dijalektolog. Slično je složeno i poglavlje *Metković s Drinu i Savu*, u kojemu se obrađuju *Glušci* i Metković u Mačvi te istražuje njihova veza s Neretvom.

Dva završna poglavlja knjige, s istim naslovom, *I otpusti nama duge naše*, zaokružuju sliku metkovskoga prezimenskog mozaika. U njima autor donosi pogled na neretvanski kraj s povijesnoga gledišta, govori o odnosu hrvatske, srpske i crnogorske tradicije nadijevanja imena, dotiče se pojedinačnih prezimena (*Glavinić*, *Šuman*), zaokružuje sliku mozaika kojega kockice čine hrvatski sloj te osmanlijski i mletački akcent na njemu.

Knjiga *Metkovski prezimenski mozaik* Domagoja Vidovića spomenik je kraju i ljudima. Pisana stilom u kojemu se isprepleću književnoumjetnički i znanstveni stil novost je u hrvatskoj onomastici. Čitatelji kojima su bili namijenjeni članci na temelju kojih je knjiga napisana, mogli su na lagan način mnogo naučiti o sebi i drugima, ali i o znanosti na koju nisu ni računali prije nego što su počeli čitati Vidovićeve članke. Dijelovi u kojima se autor obraća određenomu pojedincu na tragu su bilježaka na marginama starih rukopisa koje je svatko čitao na svoj način: onaj koji piše onomu kojemu piše na jedan, a oni koji čitaju to izravno obraćanje na drugi, sebi svojstven, način. Šteta da na koncu nema osnovnoga popisa

literature ne bi li se zainteresiraniji čitatelj mogao samostalno upustiti u onomastičku avanturu.

Tumačeći onimijski mozaik Neretvanske krajine, istraživač mora jednako dobro vladati i činjenicama iz onimije susjednih ili malo manje susjednih hercegovačkih kotara, a Domagoj je Vidović dokazao da je u tome suveren.

Ovom je knjigom Domagoj Vidović otvorio i važno pitanje hrvatske onomastike: potrebu za stvaranjem jedinstvene onomastičke baze na temelju koje bi se mogle donositi utemeljene pretpostavke o postanku prezimena. Ta bi baza morala svakako sadržavati sljedeće manje baze: 1. bazu (osobito dvočlanih) osobnih imena od predosmanlijskoga vremena do vremena prvih matica; 2. bazu onomastičke motivike te bazu sufikasa čestih u nadimačkim tvorbama s pridruženim značenjima. Tada će biti lako metkovski prezimenski mozaik povezati s ostalim hrvatskim mozaicima.

Ivana Kurtović Budja

